

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ДИРЕКЦИЯ "ОБЖАЛВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО" - ПЛОВДИВ

ПК 4004 гр. Пловдив
ул. "Скопие" № 106

факс 032 / 679-700
тел. 032 / 935-411

В отговор на направеното от Вас запитване до органите при ТД на НАП, препратено ни по компетентност с писмо 20-21-133/21.05.2009г. при Дирекция „ОУИ“, Ви уведомяваме за следното:

Съгласно изложената фактическа обстановка в писмото притежавате двойно гражданство на Франция и Израел. Регистрирал сте по българското законодателство фирма ЕООД „.....“ в гр. с дейност внедряване и доработки на софтуерни продукти и поддържане на информационни системи. Регистриран сте с ЛНЧ като чуждестранно лице и не сте правил постъпки за трайно пребиваване в България. За времето от 25.09.2005г. до 31.12.2008г. пишете, че сте осъществявал дейност в страната и сте се осигурявал като самоосигуряващо се лице. От 01.01.2009г. сте назначен за управител на фирмата с договор за управление и контрол и се осигурявате като такъв по реда на КСО и ЗЗО.

Изразяваме следното становище:

Относно социалното и здравно осигуряване:

От 1 януари 2007 г. във връзка с пълноправното членство на Република България в ЕС страната ни задължително прилага европейските актове в областта на социалната сигурност. Поради това за изясняване на социалното и здравното Ви осигуряване като чуждестранно физическо лице с двойно гражданство, едно от които е на държава-членка, следва да бъдат разграничени два периода:

От 25 септември 2005 г. до 31 декември 2006 г.:

Кръгът на лицата, подлежащи на задължително осигуряване по част първа от Кодекса за социално осигуряване (КСО), е определен в чл. 4 от кодекса, в който **не е направено разграничение на осигурените лица в зависимост от тяхното гражданство**. От значение е единствено обстоятелството дали същите упражняват трудова дейност на някое от основанията по чл. 4 от КСО. Обвързването на осигуряването с полагане на труд е принцип в системата на държавното обществено осигуряване, въведен с чл. 10 от КСО, който гласи, че осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 и продължава до нейното прекратяване.

Лицата, които извършват трудова дейност като **собственици или съдружници в търговски дружества**, подлежат на задължително осигуряване за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт по реда на чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО. По свой избор те могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство. Лицата по чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО внасят осигурителните вноски авансово и изцяло за своя сметка върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със ЗБДОО за съответната година (чл. 6, ал. 7, т. 1 от КСО). Окончателният размер на месечния осигурителен доход определят за периода, през който са упражнявали трудова дейност през предходната година, въз основа на доходите, декларирани в справка към годишната данъчна декларация по Закона за данъците върху доходите на физическите лица (чл. 6, ал. 8 от КСО).

При започване, прекъсване, възобновяване или прекратяване на трудовата дейност тези лица подават «Декларация за регистрация на самоосигуряващо се лице» (по утвърден образец от Изпълнителния Директор на НАП) в компетентната териториална дирекция на НАП в 7-дневен

срок от настъпване на съответното обстоятелство (чл. 1, ал. 2 от Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица и българските граждани на работа в чужбина).

На основание чл. 127, ал. 1 от КСО лицата, родени след 31 декември 1959 г., които се осигуряват при условията и по реда на част първа от КСО, се осигуряват и за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд. Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване се внасят върху доходите, за които се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване (чл. 157, ал. 6 от КСО).

Относно здравното осигуряване на чуждите граждани в Република България в чл. 33, ал. 1, т. 3 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) е въведено условие същите да пребивават постоянно в страната за да попаднат в кръга на задължително осигурените в Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) лица. Съгласно чл. 34, ал. 1, т. 2 от ЗЗО задължението за осигуряването на лицата по чл. 33, ал. 1, т. 3 възниква от датата на получаването на разрешение за постоянно пребиваване в Република България.

Предвид цитираната нормативна уредба и с оглед изложената фактическа обстановка, според която Вие сте чужд гражданин, който за периода от 25 септември 2005 г. до 31 декември 2006 г. е упражнявал трудова дейност в България като собственик на ЕООД, за посочения период Вие подлежите на задължително осигуряване за избрания от Вас осигурен социален риск – инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт на основание чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО. Тъй като нямате разрешение за постоянно пребиваване в страната, за това време Вие оставате извън обхвата на ЗЗО, съответно не попадате в кръга на задължително осигурените в НЗОК лица. В случай, че сте внасяли неоснователно здравноосигурителни вноски, може да поискате същите да Ви бъдат възстановени или прихванати по реда на чл. 128 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) като подадете искане до компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите (НАП).

След 1 януари 2007 г.:

От 1 януари 2007 г. институциите в Република България прилагат задължително и с приоритет пред българското законодателство в случай на колизия европейските регламенти в областта на социалната сигурност – Регламент (ЕИО) № 1408/71, който координира националните схеми за социална сигурност на наети лица, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства и Регламент (ЕИО) № 574/72, който определя реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71.

Регламент (ЕИО) № 1408/71 се прилага за наети или самостоятелно заети лица, граждани на една от държавите-членки, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави-членки, както и за членовете на техните семейства и наследниците им (чл. 2, параграф 1 от Регламент № 1408/71).

Според основното правило на Регламент (ЕИО) № 1408/71 лицата, върху които се разпростира действието му, са подчинени на законодателството **само на една държава-членка и това е законодателството на държавата-членка, на чиято територия лицата упражняват трудова дейност** (чл. 13, параграфи 1 и 2 от Регламент /ЕИО/ № 1408/71). От посочения принцип на осигуряване по законодателството на «държавата на трудовата заетост» съществуват редица изключения, уредени в чл. 14-17 от регламента, **като упражняване на трудова дейност едновременно в две или повече държави-членки**, извършване на временна работа в друга държава-членка, за моряците, за международния транспорт и др.

От изложеното е видно, че фактическата обстановка в запитването е крайно недостатъчна за да бъде определена правилно социално-осигурителната схема, по която следва да се осигуряват след 01.01.2007 г. – липсва информация за това дали осъществявате трудова дейност извън България (в коя държава и с какъв статут на наето или самостоятелно заето лице), в коя държава пребивавате обичайно (къде е центърът на жизнените Ви интереси), включен/ван ли сте схема за социална сигурност на друга държава-членка и пр.

Предвид изложеното, становище по запитването в часта за социалното и здравното Ви осигуряване за периода след 01.01.2007 г. може да получите при повторно запитване от Ваша страна при условие, че посочите максимално изчерпателно фактическата обстановка, в която следва да включва и отговорите на горепосочените въпроси.

По отношение на въпросите, касаещи правото Ви на пенсия и медицинска помощ, заплатена от НЗОК, следва да имате предвид че тези права са регламентирани в

законодателството, което се прилага за съответния период. Съгласно изложеното за първия период от запитването, Вашите права като лице, подлежащо на задължително осигуряване само за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт (но не и здравно осигурен), са определени в част първа от КСО. Компетентен да предостави становище по признаването на тези права е Националният осигурителен институт. За периода след 01.01.2007 г. Вашите здравно-осигурителни права ще зависят от това кое законодателство ще бъде определено за приложимо.

Относно данъчното третиране на въпросите

Дефинирането на едно физическо лице **като местно или като чуждестранно** има първостепенно значение за определяне на данъчните му задължения. Местните физически лица са носители на задължението за данъци за придобити доходи от източници в Република България и в чужбина, а чуждестранните физически лица - само за придобити доходи от източници в Република България /чл. 6 и 7 от Закона за данъците върху доходите на физически лица /ЗДДФЛ//.

Статута на местно лице на България се определя за цялата календарна /данъчна/ година и не зависи от гражданството на лицето. Местно физическо лице по смисъла на чл.4 от Закона за данъците върху доходите на физически лица **без оглед на гражданството**, е лице, което отговаря поне на един от следните критерии:

1. има постоянен адрес в България. Съгласно §1 т.3 от Закона за българските документи за самоличност „постоянен адрес” е адресът в населеното място на територията на РБългария, където гражданинът е вписан в регистъра на населението;

2. пребивава на територията на България повече от 183 дни през всеки 12-месечен период. Лицето се смята за местно за годината, през която пребиваването надхвърля 183 дни. Денят на излизане и денят на влизане в страната се смятат поотделно за дни на пребиваване в страната; или

3. изпратено е в чужбина от българската държава, от нейни органи и/или организации, от български предприятия, и членовете на неговото семейство; или

4. центърът на жизнени интереси на лицето се намира в България. Центърът на жизнени интереси е в България, когато интересите на лицето са тясно свързани със страната. Това е допълнителен критерий, при който се вземат предвид семейството, собствеността, мястото, от което собствеността се управлява, мястото, от което лицето осъществява трудова, професионална или стопанска дейност.

Най-честият случай на класифициране на дадено лице като чуждестранно е лицето да пребивава на територията на България по-малко от 183 дни през всеки 12-месечен период, като няма постоянен адрес в България, а също така и центърът на жизнените му интереси не е свързан с България.

Предвид гореизложеното, срокът на пребиваване в страната не е единственият критерий по силата на който физическото лице може да се квалифицира като местно или като чуждестранно за целите на българското данъчно законодателство. Чуждестранни физически лица са лицата, които не са местни лица по смисъла на чл. 4 от ЗДДФЛ/чл. 5 от ЗДДФЛ/.

Съгласно §1, т.26, буква «з» от ЗДДФЛ правоотношенията по договори за управление и контрол са приравнени на трудови правоотношения.

В случай, че в изпълнение на цитираните по-горе разпоредби се третирате като местно физическо лице, то за възнагражденията по договора за управление и контрол ще подлежите на авансово месечно удържане на данък съгласно чл.42 от ЗДДФЛ и на годишно облагане по реда на чл.49 от същия закон. Размерът на данъка е 10 на сто./чл.42, ал.4 и чл.48, ал.1 от ЗДДФЛ /

Чуждестранните физически лица за получени доходи от управление и контрол се облагат по реда на чл.37, ал.1, т.9 от ЗДДФЛ с окончателен данък, който е също 10 на сто./чл.46, ал.1 ЗДДФЛ/

По отношение облагането на дивидентите и местните и чуждестранните физически лица на основание чл.38, ал.1 и ал.2 се облагат с окончателен данък върху brutната сума, определена с решението за разпределяне на дивиденти. Ставката на данъка върху дивидентите е 5 на сто /чл.46, ал.3 от ЗДДФЛ/. На основание чл.52 т.3 от ЗДДФЛ **не са** задължени да подават годишна данъчна декларация физическите лица, които са получили **само** доходи, облагаеми с окончателен данък по чл.38 с изключение на доходите по чл.50, ал.1, т.3 от същия закон, т.е. дивиденти с

източник чужбина. Съгласно чл.52,т.4 от ЗДДФЛ не са задължени да подават годишна декларация чуждестранни лица за доходи от дивиденди, обложени с окончателен данък.

Разпоредбата на чл.73,ал.1 от ЗДДФЛ регламентира, че предприятията, платци на доходи подават справка, в която декларираят всички изплатени доходи през годината с изключение на доходите от трудови правоотношения, както и доходите, подлежащи на деклариране по реда на чл.55,ал.1 от същия закон. На основание нормата на чл.55,ал.1 от ЗДДФЛ с декларация по образец се декларираят начислените/изплатени доходи на чуждестранни лица, като в това число са доходите за управление и контрол и доходите от дивиденди, разпределени с източник България, т.е. доходи, обложени с окончателен данък при платеца по реда на глава шеста от закона.

В отговор на въпроса признават ли се като разходи за нуждите на данъчното облагане пътните разходи от Израел до България следва да имате предвид следното: За данъчни цели съгласно чл.33,ал.1 от Закона за корпоративното и подоходно облагане /ЗКПО/ се признават тези счетоводни разходи за пътуване и престой на физически лица, в т.ч. които са по трудови правоотношения, включително на управителите по договор за управление и контрол, когато пътуването и престоят са извършени във връзка с дейността на фирмата. **Не се** признават за данъчни цели счетоводните разходи за пътуване и престой на акционерите или съдружниците/управителите/, когато те извършват пътуването и престоя в качеството си на такива, т.е. за управленска дейност./чл.33,ал.2 ЗКПО/.

По отношение на въпроса, свързан с намерението Ви да назначите по трудов договор физическо лице с постоянно местоживееие и гражданство в Израел, можем да Ви отговорим, че данъчния закон регламентира реда и начина за облагането на доходите по трудови правоотношения и че това са правоотношенията с работници и служители по Кодекса на труда. Но какви могат да бъдат „трудовете правоотношения” и условията, при които могат да работят физическите лица по трудов договор са регламентирани в Кодекса на труда. Извън нашите компетенции е тълкуването на норми от Кодекса на труда – компетентния орган за вида на трудовите правоотношения е съответната териториална структура към Агенцията по заетостта гр. София.